

Kako omogočiti uporabo velikih poljedelskih strojev?

Vloga zadrug in uslužnostnih podjetij

Naša industrija kmetijskih strojev ima danes že dokajšnje možnosti za proizvodnjo. Če bi imeli zagotovljen plama, bi bila proizvodnja večine strojev lahko še večja, kar nam prikazuje naslednja tabela:

Naziv stroja	Možnost domače proizvodnje komadov	bo proizvedeno v letu 1953
vprednih sejalnikov	1300	800
traktorskih sejal.	100	70
trosilcev umetnih gnojil (vprednih)	2000	1600
selektorjev	500	250
mlatilnic	600	400
samoveznic	600	400

Kakor vidimo, razpoložljive naprave industrije kmetijskih strojev niso v celoti izkoriščene. Najslabše so izkoriščene naprave za proizvodnjo večjih strojev, z izjemo selektorjev, ki smo jih šele začeli izdelovati in za katere vlada trenutno veliko povpraševanje. Malo boljše je situacija pri vprednih sejalnikih in trosilcih umetnih gnojil, toda tudi tu je večja proizvodnja v glavnem posledica večjega kupovanja teh strojev s strani žit-

nih podjetij za potrebe kontrahiranja žita.

Dočim imamo po eni strani padec že tako nezadostne proizvodnje poljedelskih strojev, pa po drugi strani zahteva dvig kmetijstva sodobna obdelovalna sredstva in v mnogo večjih količinah, kot jih sedaj lahko proizvajamo. Majhno posestvo od 1 do 3 hektarov pač ne more biti kupec poljedelskih strojev. Toda to majhno posestvo lahko uporablja poljedelske stroje bodisi preko servisov, ki izposojajo mehanizacijo, bodisi preko zadrug, ki bi se mogle in morale preskrbeti s sodobnimi sredstvi za obdelavo zemlje. Dejstvo, da tudi v naših žitornih krajih razpolagajo zadrug z majh-

nim številom kmetijskih strojev in da jih zelo malo kupujejo, priča, kako malo iniciative je bilo v tej smeri.

Nakup sodobnih kmetijskih strojev s strani zadrug, ustanavljanje servisov, boljša preskrba državnih posestev z mehanizacijo, vse to bo dovedlo po eni strani do normalne prodaje in proizvodnje kmetijskih strojev, po drugi strani pa bo omogočilo boljše obdelavo zemlje. Najvažnejše pa je to, da se bodo na ta način razvijali na vasi socialistični elementi, ker je treba vedeti, da brez uporabe mehanizacije v kmetijstvu ni mogoče povečati pridelka niti ni mogoča sprememba odnosov na vasi. Zadrug in uslužnostna podjetja morajo omogočiti uporabo kmetijskih strojev tudi na majhnih posestvih, ker se s tem krepi socialistični sektor v poljedelstvu.

A. G.

Donos do 40 metrskih centov

Te dni prihajajo v sekcijo za žitarice Zveze kmetijskih zbornic FLRJ s terena poročila o visokih donosih belih žit, ki so jih dosegli letos tisti proizvajalci, ki so uporabljali sortno seme in umetna gnojila. Tako je na primer državno kmetijsko posestvo »Ravnice« v Bajmoku doseglo povprečni donos ječmena 40 metrskih centov na hektar. Državno kmetijsko posestvo »Djakovo« je na površini približno 1.200 hektarov doseglo povprečen donos nad 30 centov pšenice na hektar, dočim so po-

samezne uprave dosegle povprečno 37 centov. Napredni kmetovalec Miško Pap iz Nikuševca je dosegel pri pšenici donos 39 centov na hektar, medtem ko sta kmetovalca Andrija Martinović iz Lovasa in Djuro Abadžić iz Njegoslavca dosegla po 37 centov na hektar. Vsi ti donosi so bili doseženi zaradi dobre obdelave zemljišča, uporabe kvalitetnega semena in zadostnih količin umetnega gnojila.

VPLAČEVANJE DAVKA NA DOHODEK ZAOSTAJA

Čeprav so narasli dohodki kmetovalcev

Ceprav dohodki kmetovalcev rastejo, je vendarle neenakomernost vplačevanja davka na dohodek reden pojav. Vzrok temu je deloma neenakomerno pridobivanje dohodka pri znatnem delu kmečkih gospodarstev. Tudi v preteklih letih je ta proračunski dohodek dosegel do konca avgusta le 60 odstotkov. Podatki o vplačilu davka v letošnjem letu pa dokazujejo, da je bilo v vsej dr-

povprečni odstotek iz prejšnjih let, v najslabši je v Srbiji (43 odstotkov) in v Bosni in Hercegovini (41 odstotkov).

Zaostajanje vplačila davkov se negativno odraža na tržišču v prvi vrsti zato, ker negativno vpliva na ponudbo kmečkih pridelkov. Razen tega vršijo povečani dohodki kmetov večji pritisk na tržišče industrijskih proizvodov, če se del teh dohodkov ne od-

Med tem ko dohodki kmetovalcev rastejo (črtkasta stolpca), vplačevanje davkov v kmetijstvu pada (črni in beli stolpce)

Položaj v kmetijskih zadrugah

Spremembe v našem gospodarskem sistemu in razvijanje samoupravljanja so se pomembno odrazile tudi v razvoju kmetijskega združništva. Te spremembe so se pri različnih oblikah kmetijskih zadrug zelo različno manifestirale. To pot da jemo pregled osnovnih gibanj v splošnih kmetijskih zadrugah, to je v najvažnejši in najbolj množični obliki združništva na vasi.

Leto	Število zadrug	Število združnikov (v tisočih)	Število gosp. enot
1952	6.973	3.162	19.842
1953	7.114	3.100	22.028
1954	7.798	1.105 ¹	19.729

Ce gledamo število poslovnih enot po strukturi po vrsti poslovanja, opazimo te tendence:

	1952	1953
prodajalne	10.249	11.361
stojnice na trgih	80	84
gostinski obrati	4.610	4.727
obrtne delavnice	1.990	2.155
predelovalnice		
kmetij. pridelkov	1.383	2.471
ostali obrati	1.530	1.230

niso všteti združniki specializiranih zadrug.

Razvijanje sistema samoupravljanja v kmetijsko-obdelovalnih zadrugah je dovedlo do zmanjšanja števila združnikov toda tudi do pomembnega povečanja in razširjenja njihove gospodarske dejavnosti. Odkar so stopili v veljavo novi predpisi o kmetijskih zadrugah, se kmetijske zadrug s čedalje večjim razumevanjem lotevajo vprašanj pospeševanja kmet. proizvodnje, o

čemer nam govore podatki o povečanju števila pripustnih postaj na 576, servisov (uslužnostnih postaj) na 879, drevesnic na 122 itd. V tem obdobju je bila pri zadrugah ustanovljena vrsta odborov za posamezne panoge, zlasti pa sta oživila promet in predelovanje kmetijskih proizvodov.

To pa ne pomeni, da so kmetijske zadrug v vseh predelih države postale tako močan činitelj napredka v kmetijstvu in razvijanja novih odnosov na vasi, kakor je to primer v Sloveniji. Toda doseganje razvoja in izkušnje potrjujejo, da je možno doseči s pomočjo zadrug mnogo hitrejšo spremembo na naši vasi, kakor si to čisto sploh zamisljamo.

Ta risba kaže, kako velike so možnosti za povečanje donosa z uporabo kvalitetnega semena in umetnega gnojila. Prvi klas kaže pridelok z navadnim semenom, drugi s kvalitetnim semenom, tretji s kvalitetnim semenom, ki je zaprašeno, a četrti z uporabo umetnega gnojila in kvalitetnega semena

Delo na polju

¹ V številu zadrug iz leta 1954